

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Факультет фізичного виховання та спорту

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
« 27 » квітня 2016 р.,
протокол №13
Голова Вченої ради, ректор,
акад. В.П. Андрущенко

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І МАСОВОГО
СПОРТУ В НПУ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в НПУ імені М.П. Драгоманова / Міністерство освіти і науки України, НПУ імені М.П. Драгоманова. – К.: [НПУ імені М.П. Драгоманова], 2016. – 15 с.

Положення підготовано робочою групою у складі:

Арзютов Геннадій Миколайович, завідувач кафедри фізичного виховання і єдиноборства НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор;

Дубогай Олександра Дмитрівна, завідувач кафедри фізичного виховання і здоров'я НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор;

Шевченко Володимир Вікторович, завідувач організаційно-методичного відділу Навчально-методичного центру НПУ імені М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент;

Субіна Оксана Олександрівна, методист організаційно-методичного відділу Навчально-методичного центру НПУ імені М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук.

Затверджено на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова 27 квітня 2016 р.(протокол № 13).

I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

1.1. У Положенні наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- **фізична культура** – діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Фізична культура має такі напрями: фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивна реабілітація;
- **фізичне виховання різних груп населення** – напрям фізичної культури, пов'язаний з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь з використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті;
- **масовий спорт (спорт для всіх)** – діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я;
- **фізична реабілітація** – комплекс заходів, спрямованих на відновлення втраченої чи послабленої рухової функції після захворювання або травми;
- **спортивне тренування** – спеціалізований напрям процесу фізичного виховання в окремому виді спорту;
- **фізичний розвиток** – складова фізичного стану людини. За допомогою фізичних вправ його можна спрямовувати в оптимальному для особи напрямку, забезпечити гармонійне співвідношення форм і функцій організму, підвищити працездатність;
- **рухова (фізична) активність** – є провідним фактором оздоровлення людини, яка спрямоване на стимулювання захисних сил організму, на підвищення потенціалу здоров'я та є невід'ємною частиною здорового способу життя, що впливає на всі сторони життєдіяльності людини.

1.2. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту в НПУ імені М. П. Драгоманова (далі – Положення) визначає порядок та

методичні засади організації занять з фізичного виховання та спорту в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова (далі – Університет).

1.3. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фізичну культуру і спорт»; Положення про заліки з фізичного виховання, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України № 188 від 25.05.1998 р.; Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту, затвердженої Указом Президента України № 1148/2004 від 28.09.2004 р.; Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України № 4 від 11.01.2006 р.; Наказу Міністерства освіти України № 47 від 26.01.2015 р. «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік»; Рекомендацій щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах (лист МОН № 1/9-454 від 25.09.2015 р.); Постанови Кабінету Міністрів України № 1045 від 09.12.2015 р. «Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України»; Указу Президента України № 42/2016 від 09.02.2016 р. «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність - здоровий спосіб життя - здорова нація», рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я, Ради Європи, Європейського Союзу та інших нормативно-правових актів, які орієнтовані на розвиток фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

1.4. Метою фізичного виховання та масового спорту в Університеті є:

- формування в студентській молоді компетентностей з фізичного і спортивного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як основи їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності, застосування набутих здатностей впродовж життя в особистій, навчальній та професійній діяльності, в побуті та сім'ї;

- забезпечення у студентів належного рівня розвитку показників їх функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, громадянської активності та працездатності;

- підготовка та участь студентів у різноманітних спортивних заходах на університетському, державному, міжнародному рівнях.

1.4. Заняття з фізичного виховання та масового спорту в Університеті мають забезпечити формування в студентів потреби в дотриманні здорового способу життя, вдосконалення фізичного розвитку і підготовленості особи до ефективної професійної діяльності, профілактики різних захворювань, підвищенню стресостійкості та зниження ризиків асоціальної поведінки.

Для мотивації до активної участі студентів у навчально-виховному процесі з фізичного вдосконалення в спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходах факультетом фізичного виховання та спорту:

- створено умови для вибору студентами виду рухової активності для навчання та участі за інтересами в спортивно-масових заходах Університету;
- організовано залучення студентів до виконання студентських науково-дослідних робіт з фізичного виховання з метою відповідного підвищення рівня їх кваліфікації;
- забезпечується мотивація викладачів до якісної організації навчально-виховного процесу, яка здійснюється шляхом заохочення своєчасного оцінювання їх роботи, підвищення професійного та наукового рівня, підвищення професійної компетентності тощо.

1.5. Організація навчально-виховного процесу з фізичного виховання в Університеті реалізується згідно з вимогами державного стандарту, галузевих стандартів та стандартів вищої освіти, затверджених в установленому законодавством порядку.

Організація масового спорту в Університеті здійснюється на підставі державних програм розвитку спорту в Україні, річних планів спортивно-масових заходів з видів спорту Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді

та спорту України, календарного плану спортивних заходів факультету фізичного виховання та спорту та спортивного клубу «Олімп».

1.6. Загальне керівництво організацією навчально-виховного процесу з фізичного виховання та масового спорту в Університеті здійснює ректор, який забезпечує прийняття управлінських рішень щодо створення необхідних умов для реалізації завдань фізичного виховання та масового спорту в Університеті;

Безпосередню організацію навчально-виховного процесу з фізичного виховання в Університеті здійснює декан факультету фізичного виховання та спорту за участю голови спортивного клубу «Олімп» та декани факультетів.

II. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА МАСОВОГО СПОРТУ В УНІВЕРСИТЕТІ

Організація навчально-виховного процесу з фізичного виховання та масового спорту в Університеті здійснюється на таких засадах:

A - загальнодержавні засади:

- визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави;
- визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя;
- визнання спорту як важливого чинника досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави;
- забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності;
- гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту;
- створення безпечних умов для життя та здоров'я осіб, які займаються фізичною культурою і спортом;

- сприяння безперервності та послідовності занять фізичною культурою і спортом громадян різних вікових груп;
- утвердження етичних та моральних цінностей фізичної культури і спорту;
- створення умов для соціального та правового захисту громадян у сфері фізичної культури і спорту;
- забезпечення підтримки громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості;
- забезпечення різноманітності, високої якості та доступності фізкультурно-спортивних послуг для громадян;
- забезпечення належних умов для підтримки та розвитку напрямів фізичної культури і спорту;
- забезпечення доступу інвалідів до занять фізичною культурою та спортом;
- заохочення благодійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту;
- орієнтування на сучасні міжнародні стандарти у сфері фізичної культури і спорту, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у цій сфері.

Б - засади формування масової культури та спорту у студентському середовищі:

- формування у студентської молоді основ теоретичних знань, практичних і методичних умінь та навичок з фізичного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності;
- набуття студентською молоддю досвіду в застосуванні цінностей здорового способу життя в особистій, навчальній та професійній діяльності, в побуті і в сім'ї;
- створення умов для підтримання належного рівня фізичного стану студентської молоді, зокрема показників здоров'я, фізичної працездатності та рухової підготовленості;

- сприяння розвитку професійних, світоглядних та громадянських якостей студентів;
- створення належних умов для підготовки та участі студентів у різноманітних спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходах.
- забезпечення пріоритетності освітньої спрямованості процесу фізичного виховання та функціонального фактору в оцінюванні фізичного стану студентів;
- орієнтація на багатоукладність, що передбачає створення в Університеті умов для широкого вибору студентами засобів фізичного виховання та спорту, які відповідали б їх запитам, інтересам, стану здоров'я, руховій підготовленості, спортивній кваліфікації, а також забезпечення диференціації та індивідуалізації навчально-виховного процесу з фізичного виховання;
- дотримання принципів поєднання державного управління і студентського самоврядування.

ІІІ. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА МАСОВОГО СПОРТУ В УНІВЕРСИТЕТІ

3.1. Система організації фізичного виховання і масового спорту в Університеті передбачає:

- організацію та проведення загальних занять з фізичного виховання;
- організацію роботи секцій за видами спорту;
- організацію оздоровчих занять з групами фізичної реабілітації (спеціальні медичні групи);
- організацію роботи груп професійного спорту.

3.2. Для забезпечення навчально-виховного процесу та науково-дослідної роботи з фізичного виховання та масового спорту в Університеті на базі факультету фізичного виховання і спорту функціонують: спортивний комплекс, навчально-методичний кабінет, навчально-наукова лабораторія, кабінет лікарського контролю, спортивні майданчики біля гуртожитків Університету та інші підрозділи, що сприяють організації фізичного виховання студентів відповідно до законодавства України.

3.3. Відповідно до структури фахової підготовки Університету дисципліна «Фізичне виховання» віднесена до факультативних позакредитних дисциплін і викладається на всіх спеціальностях бакалаврського рівня освіти у формі секційних занять за видами спорту в обсязі 4-х аудиторних годин на тиждень згідно з розкладом, що формується на кафедрах факультету фізичного виховання та спорту та узгоджується з деканом факультету, студенти якого будуть відвідувати заняття з фізичного виховання.

3.4. Заняття з фізичного виховання за певним видом спорту чи фізичним навантаженням проводяться відповідно до навчальних програм у таких спортивних секціях:

- легкої атлетики;
- єдиноборства з елементами самозахисту;
- боксу;
- баскетболу;
- волейболу;
- бадмінтону;
- настільного тенісу;
- плавання;
- футболу;
- стрільби;
- фітнесу, аеробіки, пілатесу;
- спортивного орієнтування;
- туризму.

3.5. При формуванні секцій враховуються: спортивні інтереси студентів, їх стан здоров'я та спортивна кваліфікація, наявна спортивно-матеріальна база, кваліфікація викладачів факультету.

Первинні дані щодо комплектування секцій за певним видом спорту чи фізичним навантаженням або спеціальних секцій фізичної реабілітації за станом здоров'я, як правило, отримуються шляхом тестування та анкетування студентів.

3.6. Заняття з фізичного виховання на I-II курсах проводяться згідно з розкладом обов'язкових навчальних занять у формі загальних теоретичних та секційних занять.

3.7. Для організації навчального процесу зі студентами I та II курсів викладачі відповідних кафедр факультету фізичного виховання та спорту на початку навчального року (протягом першого місяця навчання) на підставі заяв студентів (*Додаток 1*) комплектують навчальні секції.

За бажанням студенти можуть переходити з однієї секції до іншої на початку нового навчального семестру.

3.8. Заняття з фізичного виховання на III-IV курсах проводяться згідно з розкладом навчальних занять для студентів, які виявили бажання займатися у відповідній спортивній секції.

3.9. Організація секційних навчальних занять на III-IV курсах здійснюється відповідно до порядку формування вибіркової складової Індивідуального навчального плану студентів (ІНПС) в розділі «*Дисципліни вільного вибору студентів*» за півроку до початку організації навчального процесу:

3.9.1. До кінця другого тижня II семестру студенти II та III курсів, які бажають в наступному навчальному році відвідувати секційні заняття з фізичного виховання, подають декану факультету фізичного виховання і спорту заяву, в якій зазначають про бажання включити до свого ІНПС на наступний рік позакредитну факультативну дисципліну «Фізичне виховання» з можливістю відвідання навчальних занять у відповідних секціях.

3.9.2. Деканат факультету фізичного виховання і спорту на підставі аналізу заяв студентів формує навчальні групи для вивчення вибірових дисциплін та готує відповідний проект наказу, який узгоджується в установленому порядку. Дана процедура має бути завершена до кінця лютого місяця відповідного навчального року.

3.9.3. Кількість студентів в основній секційній групі має складати не менше 15 осіб, кількість студентів у спеціальній реабілітаційній (медичній) групі

має складати не менше 12 осіб. В іншому випадку за рішенням декана факультету фізичного виховання і спорту студентам пропонується скоригувати свій вибір.

3.10. Секційні заняття для студентів з послабленим станом здоров'я у спеціальних реабілітаційних групах проводяться, як правило, викладачами кафедри фізичного виховання та здоров'я, які мають відповідну освіту.

3.11. Зарахування студентів до загальних або до спеціальних реабілітаційних груп здійснюється на підставі медичного висновку Київської студентської поліклініки. Результати проходження планового медичного огляду у міській студентській поліклініці (до завершення першого семестру) є основним критерієм розподілу студентів до основної чи спеціальної медичної групи.

У процесі занять з фізичного виховання студенти за станом свого здоров'я можуть переходити із медичної групи в основну та навпаки на підставі заяви студента та медичної довідки з Київської студентської поліклініки.

3.12. Секційні заняття за певним видом спорту чи фізичним навантаженням проводяться зі студентами згідно з розкладом навчальних занять, підписаним деканом і затвердженим проректором з навчально-методичної роботи.

3.13. Розклад навчальних занять з фізичного виховання на факультетах Університету формується деканами за поданням кафедр фізичного виховання з урахуванням пропускнуої спроможності спортивних та фізкультурно-оздоровчих споруд університету, а також медико-біологічних вимог процесу фізичного виховання щодо тижневої періодичності навчальних занять.

IV. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

4.1. Основними формами навчальних занять з фізичного виховання в Університеті є: лекції (теоретичні заняття), практичні заняття, консультації та самостійна робота.

4.2. Організація *лекцій* здійснюється, як правило, в аудиторіях відповідного факультету Університету та викладається для курсу, спеціальності або групи. Тематика курсу лекцій визначається навчальною програмою з фізичного виховання. Зміст курсу лекцій передбачає засвоєння студентами знань з основ теорії, методики й організації фізичного виховання, спортивного тренування, фізичної реабілітації, масового спорту.

4.3. На *практичних заняттях* викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних (методичних, організаційних) положень фізичного виховання, його спеціалізованих напрямів, масового спорту та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом визначених завдань.

Практичні заняття проводяться в спортивних залах, на спортивних майданчиках, стадіонах тощо, а їх теоретична частина в аудиторіях, оснащених необхідними наочними, технічними, відео, комп'ютерними засобами навчання.

Перелік тем практичних занять визначено навчальною програмою з фізичного виховання та передбачає: теоретичну (методичну, організаційну) підготовку, загальну фізичну підготовку, спеціальну фізичну підготовку, технічну та тактичну підготовки тощо.

Практичне заняття передбачає проведення поточного контролю показників фізичного розвитку студентів, їх знань, умінь і навичок з фізичного виховання, обговорення проблемних питань, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

4.4. *Консультації* - навчальні заняття, на яких студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних (методичних, організаційних) положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів залежно від того, чи викладач консультиує студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань. Обсяг часу, відведений викладачу для проведення консультацій, визначається навчальною програмою з фізичного виховання.

4.5. *Самостійна робота студентів* є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується навчальним планом з фізичного виховання і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на фізичне виховання. Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною програмою з фізичного виховання, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. При організації самостійної роботи студентів з використанням складного обладнання, інвентарю, складних систем доступу до інформації (комп'ютерних баз даних тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку викладача.

V. АТЕСТАЦІЯ СТУДЕНТІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

5.1. Атестація студентів з фізичного виховання передбачає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, підсумковий контроль проводиться у формі річної атестації за результатами поточних рейтингових показників в кінці навчального року з метою щорічного оцінювання фізичної підготовленості студентів.

5.2. Щорічне оцінювання підготовленості студентів в кінці навчального року здійснюється за 100-баловою шкалою.

5.3. Форми і методи проведення поточних контрольних заходів та критерії оцінювання виконання теоретичних та практичних завдань з фізичного виховання визначаються кафедрами, що проводять заняття з фізичного виховання, включаються до робочих навчальних програм і доводяться до відома студентів на початку навчального року.

Кафедри факультету фізичного виховання та спорту подають до деканатів відомості щодо участі студента в фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходах.

5.4. Кількість балів, отримана студентами при оцінюванні фізичної підготовленості, може враховуватися в загальному рейтинговому оцінюванні освітніх, науково-дослідних, творчих та інноваційних досягнень студентів.

5.5. Фізкультурно-спортивна активність є обов'язковою вимогою, що враховується при представленні студента до участі в програмах академічної мобільності, доступу до обмежених ресурсів навчального закладу, наданні гуртожитку, отриманні оздоровчих путівок тощо.

Погоджено:

Проректор з навчально-методичної роботи

Р. М. Вернидуб

Начальник навчально-методичного центру

Т. О. Олефіренко

Начальник юридичного відділу

Т. І. Сабадош

Форма заяви на зарахування до спортивної секції

Ректору
НПУ імені М.П.Драгоманова
члену-кореспонденту НАН,
академіку НАПН України
Андрущенко В.П.

Студент(а/ки) _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

_____
(факультету, курсу, групи)

ЗАЯВА

Для занять з фізичного виховання у 20____/20_____ навчальному році прошу Вас включити мене до спортивної секції (спортивних секцій) з *(підкреслити обрані секції)**

- легкої атлетики
- єдиноборства з елементами самозахисту
- боксу
- баскетболу
- волейболу
- бадмінтону
- настільного тенісу
- плавання
- футболу
- стрільби
- фітнесу, аеробіки, пілатесу
- спортивного орієнтування
- туризму

_____
(підпис студента)

_____
(дата)

*Студент має можливість обрати не більше 2-х секцій